

Олеся Ляховець,

кандидат педагогічних наук, старший
викладач кафедри дошкільної освіти
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького

ТЕАТРАЛІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Театралізована діяльність у дошкільному віці усвідомлюється педагогами як один із найефективніших засобів педагогічного впливу на розвиток особистості дитини, що використовується з певною метою і спонукається мотивами. Педагог має на меті розвивати в дошкільників: уміння «входити в образ» і «утримувати» його впродовж усієї театралізованої діяльності; усвідомлення мовленнєвих та виконавчих дій; уміння передавати характерні особливості будь-якого художнього образу; переносити отримані уявлення в самостійну ігрову діяльність; виявляти зацікавленість до театру як виду мистецтва; усвідомлення змісту, ідеї, художніх образів літературних творів [2, с. 18].

Театралізована діяльність – це художня діяльність, що пов'язана зі сприйманням творів театрального мистецтва і відтворенням в ігровій формі набутих уявлень, вражень, почуттів [1, с. 127]. Театралізована діяльність у дошкільному віці є одним із найефективніших засобів педагогічного впливу на розвиток особистості дитини. Водночас, театралізована діяльність виступає як специфічний вид дитячої активності, один із найулюбленіших видів творчості. У театралізованій діяльності реалізуються потреби дитини у: самовираженні; спілкуванні; пізнанні себе через відтворення різних образів. У відвертому, щирому ставленні до художнього образу, втіленні його у різних формах театралізованої діяльності дитина виявляє рівень художньо-естетичного сприймання, мовленнєву компетенцію, певні знання, вміння, навички, здобуті нею раніше в умовах спеціально організованого навчання [4, с. 25]. Театралізована діяльність дитини дошкільного віку має такі види: сприймання театрального видовища, що сприяє засвоєнню найкращих форм літературного мовлення; театралізована гра, спрямована на активізацію словника і зв'язного мовлення, сюжетоскладання; підготовка театральної вистави (репетиції, відпрацювання виразності мовлення). Відповідно до видів, організація театралізованої діяльності передбачає три основних напрями роботи:

✓ пізнавальний – формування у дитини певних знань, умінь, уявлень про театр, театральну термінологію; передбачає ознайомлення з театром, художньо-естетичне сприймання;

✓ ігровий – створення сприятливих умов для ігрової діяльності, спонукання дитини до імпровізації, використання набутих знань у грі; містить ігри-драматизації та імпровізовані ігри;

✓ сценічний – у дитини відбувається формування театральних дій, елементів сценічної виразності, майстерності; містить репетиції, вправи, роботу в театральному гуртку, підготовку вистави [3, с. 5]. З-поміж ключових понять театралізованої діяльності виділяємо: сюжет, сценарій, гру за сюжетом літературного твору, театралізацію, казку-показу. Сюжет – це усне зв'язне висловлювання, що відбиває у стислій формі динаміку основних подій гри.

Сценарій складається в усній формі (але може бути записаним дорослим за дітьми) задля розігрування певного сюжету в різних видах театралізованих ігор. Гра за сюжетом художнього твору – це гра, в якій дитина, взявши за основу літературний текст будь-якого твору, розгортає власний сюжет, доповнює авторський текст новими діями та персонажами. Театралізація – це передача авторського або складання власного тексту на задану тему за допомогою вербальних і невербальних засобів виразності, підготовка та показ вистави за ним. Казка-показка – це казка, персонажами якої можуть бути не лише живі істоти, а й неістоти (дорога, камінець) [5, с. 17].

Театралізована діяльність впливає на розвиток різних сторін життєдіяльності дитини. Вона сприяє розвитку інтелектуальної сфери, адже засобами театру збагачуються знання дитини про театр та людей, які там працюють, вона вчиться порівнювати героїв різних казок, планує власні дії щодо реалізації задуму майбутньої вистави. Розвиток фізичної сфери містить залучення дитини до показу окремих дій (з іграшками, персонажами казок), імітації рухів, дій поетичних героїв, використання рухових дій у процесі театралізованих ігор, добір рухів відповідно до характеру персонажа. Комунікативна сфера – це узгодження власних дій із діями інших дітей, участь у спільних із вихователем діях за сюжетами літературних творів, усвідомлення колективного характеру дієтворення. Театралізована діяльність передбачає також розвиток морально-вольової сфери, тобто вміння впізнавати героїв та персонажів у знайомих казках, висловлювати своє ставлення до них, робити самостійні оцінні судження, давати морально-етичні та естетичні оцінки, визначати альтернативу в оцінці героїв. Щодо поведінкової сфери, то під час походів до театру дитина опановує правила поведінки в театрі, ідентифікує почуття і вчинки персонажів із власними [1, с. 139].

Театр тішить дітей, розважає і розвиває їх. Саме тому театралізовану діяльність так люблять діти, а педагоги всього світу широко використовують її у вирішенні багатьох завдань, пов'язаних з освітою, вихованням і розвитком дитини.

Колективний характер театралізованої діяльності дозволяє розширювати і збагачувати досвід співпраці, як у реальних, так і уявних ситуаціях. При підготовці вистави діти вчать виділяти, засоби її досягнення, планувати і координувати свої дії. Діючи в ролі, діти

набувають досвід різного роду відносин, що також важливо для їх соціального розвитку.

Список використаних джерел

1. Артемова Л. В. Театр і гра / Л. В. Артемова. – К. : Томіріс, 2002. – С. 108–144.
2. Базовий компонент дошкільної освіти України /наук. кер. А. М. Богущ. – К., 2012. – 26 с.
3. Зими́на И. Театр и театрализованные игры в детском саду/ И. Зими́на // Дошкольное воспитание, 2005. – № 4. – С. 3 – 4
4. Маханева М. Д. Театрализованные занятия в детском саду. / М. Д. Маханева. – М. : Сфера, 2001. – С. 23–31
5. Холодна К. І. Виховуємо творчістю / К. І. Холодна // Дошкільний навчальний заклад. – 2009. – № 2. – С. 13–18.